

Posudek vedoucího bakalářské práce

Jan Fedasko: Nepřeslechnutelné ticho – role ticha a šumu v současné hudbě

Autor si vybral ke zpracování téma, k němuž má i osobně velice blízko a s nímž aktivně experimentuje ve své vlastní hudební produkci. Zkoumá otázku ticha respektive různě vymezených typů šumu z hlediska jeho využívání v různých oblastech kulturní produkce (ve filmu, v počítačových hrách a svým způsobem i ve výtvarném umění) a především pak v současné (klubové) hudbě.

Roli ticha, zeslabování a zesilování zvuku, zvukové podkresby či určitého zvukového pozadí s využitím efektů určitých šumů a ruchů v daném hudebním odvětví srovnává též s tradičnějšími uplatněními těchto postupů v klasické respektive avantgardní hudbě (příčemž klíčové zmínky se týkají pochopitelně tvorby Johna Cage, který pro moderní vážnou hudbu ticho „nepřeslechnutelným“ způsobem prosadil). Připomíná ve svých komparacích i využití „odstínů“ ticha v romantické respektive novoromantické hudbě (Smetana). K dějinám ticha, zeslabování, zesilování, pauz apod. v hudbě by se dala najít i řada dalších adekvátních příkladů a srovnávacího materiálu (přínejmenším v impresionistické hudbě, přičemž tento směr zmiňuje autor jen v jeho výtvarné verzi).

Základní autorovu argumentaci představuje důraz na rozrůzněnost funkcí ticha a šumů v souvislostech s danou skladbou, kdy se tyto funkce rozprostírají přibližně na škále mezi zvyšováním napětí a na druhou stranu zklidněním a harmonizací. Ticho může tedy v konkrétních souvislostech představovat jak dynamizující, expresivní prvek, tak též stabilizující, tlumivý prvek. Taktéž ticho před kataklyzmatickým momentem hororového filmu (či apokalypsy) funguje poněkud jinak než lesní „tišina“ třeba na krajinomalbách Julia Mařáka (jakkoli i tam může být třeba echem smrti apod.).

Velmi oceňuji autorovy pečlivé rozbory konkrétních příkladů (klubové) hudby s jejím využíváním sledovaných prvků, jimž se teoreticky vesměs nevěnuje taková pozornost jako dalším složkám skladeb. Ticho a šumy byly sice již dříve rozebírány v souvislosti s „klasickou“ hudbou, literaturou, popřípadě svým způsobem v souvislosti

s výtvarným uměním (kde ovšem jde spíše o srovnatelný motiv prázdna) a také v souvislosti s různými dalšími sociálními a kulturními praktikami. Nicméně Jan Fedasko tuto teoretickou problematiku aplikuje na sféru dnešní experimentální klubové hudby, s níž má aktivní zkušenost vepisující se pozitivně do jeho reflexe a interpretace. Práce by mohla být podepřena větší škálou teoretické literatury (i literatury z oblasti dějin hudby) a také více komparací dnešního a dřívějšího uplatnění ticha a šumu v hudbě by zde zajisté našlo své místo.

Práci doporučuji k přijetí a navrhuji hodnocení velmi dobře (2).

Václav Hájek